

La privatització de bens públics, que ara escandalitza una part ja important de la població, és una pràctica antiquíssima i constant, amb la qual les administracions de qualsevol color han volgut alliberar-se de càrregues patrimonials massa feixugues o bé hi han procurat capitalitzacions i bescanvis més o menys explicables. Cal tenir en compte, d'altra banda, que el que avui ha de ser considerat com a patrimoni històric o monumental pot haver estat, en temps passats, només construcció funcional i fins i tot obstacle urbanístic. És clar que totes aquestes consideracions són sempre subjectes a la sensibilitat cultural de la població i a l'honestedat dels poders.

El cas del Portal de Bové de Montblanc n'és paradigmàtic. El 1744 va ser atorgat en propietat a Francesc Sabaté, desener del sometent de Montblanc i avantpassat meu. La cesió de la torre-portal no sembla del tot gratuïta, perquè es féu sota la condició que el meu reconstruís. Ignoro la destinació que la família va donar, al llarg dels segles, a aquest immoble, però, per les característiques amb què ha arribat als nostres dies (sense accés per a carruatges i mancat de finestres per a la il·luminació natural), no sembla que hagués tingut un aprofitament gaire útil.

El cas és que el 12 de febrer del 1922, la meua àvia paterna, Nativitat Sabaté Poblet, i el meu avi, Josep Maria Rendé Ventosa, van fer donació de la torre-portal a la Mancomunitat de Catalunya. El fet es va produir en un acte solemníssim a la sala de plens de l'ajuntament de la vila i en presència del president de la Mancomunitat, Josep Puig i Cadafalch.

Tot això queda plasmat en una fotografia de l'acte que, en gran format i ben emmarcada, a casa va tenir sempre un lloc d'honor a la paret del despatx. De tota manera, quan jo vaig néixer, el meu avi feia gairebé vint anys que era mort i la meua àvia

parlava molt poc de l'esdeveniment. Ella no era una persona de gaire iniciativa ni de gaires idees; més aviat un pubilla rica i molt discreta, filla del Francisquet del Mas, bisendat que havia estat alcalde de Montblanc.

El senyor Eduard Contijoch i Miquel, ve a dir, en un article seu, que la decisió fou presa pel meu avi (consort de la propietària legítima), que s'havia presentat com a candidat a diputat a corts,

pel districte de Valls, a les eleccions del 1919 i no n'havia aconseguit l'acta. Coincideixo amb el senyor Contijoch que la decisió més aviat va ser d'ell. Però el motiu de propaganda política que insinua no el veig gens clar, tota vegada que Josep Maria Rendé Ventosa era cap d'Acció Social Agrària de la Mancomunitat i professor de l'Escola d'Agricultura i potser comptava amb recursos més eficients per afiançar la seva carrera política. A la fotografia hi surt el senyor Albert Talavera Sabater, advocat de l'Ajuntament i també advocat i col·laborador cooperativista del meu avi. La devolució del Portal de Bové a propietat pública potser va ser més un acte induït per l'entusiasme patriòtic que aleshores es gastava, particularment en aquest grup d'activistes, entre els quals hi havia hagut també el momblanquí il·lustre Joan Poblet Teixidó, cosí germà de l'àvia, amic inseparable de l'avi i historiador apassionat de Montblanc i de les seves muralles. Poblet havia mort el 1918, als 41 anys, i havia deixat un buit

molt dolorós en aquest cercle d'intel·lectuals nacionalistes. Poc després, el senyor Talavera va perdre la confiança del meu avi, per discrepàncies polítiques i econòmiques. Jo l'havia vist, ja cap als anys cinquanta, passejant-se per la Rambla de Tarragona com un ciutadà notable, vellet i respectat (bé que a una certa distància) per les autoritats vigents. ■

EL PORTAL DE BOVÉ, UNA DEVOLUCIÓ

JOAN RENDÉ MASDÉU. *Escriptor*

